

За да изясним и подчертаем своята мисъл, в следващите редове ние ще се позовем за сега само на някои факти и на по-типичните им своеобразни разбирания. — Партизаните на социал-комунистическия спорт твърдят, че спорта е лукс, а същевременно апелират към съчувствениците на спорта да основават „червени“ спортни организации! Очевидно е след горензложеното, че тяхната интимна мисъл е да разрушат досегашните организации и така, на тяхното място, да положат основите на „новите“ социалистически организации. Но преди да влизаме в подробностите на интересувания ни въпрос, нека се помъчим да се ориентираме добре върху положението, в което ни поставят нашите противници и след това да се постараме да си изясним в какво се състои интимната същност на въпроса и какви са техните истински намерения.

Нека видим имат ли нашите противници реални основания, на които да базират своята конспиративна дейност? Могат ли те да разчитат на някакъв успех и вжобше, ако те действително са логични в своите действия, от гледището на спорта, в свързка с интересите на отделните спортисти, която — спортната или партийната дейност — е за предпочитане?

Предварително обаче за да се изясним по-добре върху същината на работите, ние мислим, че трябва да се справим с някои встъпителни въпроси, така или иначе свързани с въпроса, които ни интересуват. Най-напред нека видим — спорта лукс ли е или насъщна необходимост? След това — от какво значение е той за човека и вжобше в каква зависимост се намира неговата полза по отношение вишните потреби на духа и насъщните нужди на човешкото тяло?

Човек играе за да даде храна на организъм си. На всички е известно, че здравия организъм иска движения, както здравия стомах — храна. Така че — от една страна, за да се предпазим от заболявания, ние играем и по този начин усилваме тялото си, от друга страна — човек играе за да си заздрави организма, като спазва за целта известни хигиенични правила и специални др. някои условия при играта. — След всичко това нека партизаните, които плеадират мисълта, че спорта е лукс, ни кажат — може ли да бжде лукс това, което е необходимо и насъщо за човека? За да бждат последователни — по аналогия — те ще трябва да докажат, че употреблението на водата, хлябът, смятат и пр. са също така лукс за човешкото тяло. Защото значението на спорта се равнява приблизително със значението, което имат хляба и пр. за човешкия организъм. При това не трябва да се изпуска из предвид, че когато се оспорва значението на спорта, като се отожествява, като е изключен и даже вреден, застъпниците на това гледище не само, че отричат неговото физиологич. и физическо значение, но даже го отричат като спорт т. е. като образователен елемент.

По този въпрос ние нагледно конкретизирахме вече своето гледище, затова считаме за излишно да се разпростираме повече.

Но ако спорта е от голямо значение за тялото и за интелекта вжобше, пита се — в какво отношение се намира той с значението, което има например образуванието за човека, от една страна и от друга — храната за човешкото тяло? — Излишно е да се разпростираме по този въпрос на дълго. Известна е на всички съвременната максима: mens sana in corpore sano (здрава душа в здраво тяло),

от която логически следва, че само в здравето тяло може да има здрава и солидна душа, която да се подава на духовно усъвършенство и нравствено превъзможване и обратно. Известно е също така, че за здравето тяло са необходими — здрава храна и смислена игра. — Но това са толкова очевидни истини в днешно време, че ние губим даже охота да ги доказваме!

* * *

Сега нека видим — истина ли е че нашите спортни организации са капище на буржоазни предразсъдци и традиции? — Най-напред, обаче, за правилното поставяне на въпроса, както и за всестранното му осветление, нека видим — дават ли днешните организации някаква преднина на буржоазните синове и вжобше — кои са основните догмати, върху които лежи днешната настройка на нашите клубове и организации? Ние мислим че отговора на този въпрос ще ни разкрие достатъчно ясно, дали вжобше днешните организации имат класов характер или пък напротив, че те са чисто културно-просветни организации без сянка от партизанщина. Така, макар косвено, ние ще се доберем до отговора на интересувания ни въпрос.

Който е прегледвал уставите на спортните организации ще да е забелязал бездруго — от една страна, улесненията, които се правят на бедните, и изключителните предимства — от друга, под режима на които са поставени безогледно всичките членове при равни права, и власта на контролната власт — от трета страна, ползваща се с изключителни права и акредитиви. При това положение на работите потребна е само откровеност, добросъвестност и елементарна нравственост за да не се прекриват умишлено фактите и да не се икономисва истината. Щом въпросите са сложени така, ние мислим че е изключена всяка възможност за размозене и натрапване от страна на отделни членове или пък от страна на настоятелствените тела, пък били те най-после и някои други инстанции, ползващи се с особени, изключителни права и привилегии. А там, дето няма привилегии и специални акредитиви, дето напротив е дадена повече свобода на индивида — където не се сплъва с нищо проявата на индивидуума и колективитета — нима може да става дума за буржоазност и наизничковост, както обичат да мислят някои? Напротив ние мислим, че уставите на повечето спортни организации стоят по тактика и по идейност много по близо до демокрацията, социализма и болшевижма, отколкото — до буржоазията. Защото спорта по същество не търпи политически и др. съюзни и обединения, а повече — конфедерация и съгласение. Преди всичко за да се развива, на една спортна организация е необходимо да бжде самостоятелна. Тази демократичност лежи по отделно във устава на всяка организация, дето за всеки спортист за да се развива му са необходими минимум свобода. Даже спортните правилници нямат характер на догми. Напротив, на всеки спортист по отделно е дадено право, по лично усмотрение и разбирателство да направлява топката, като често се одобряват даже и чисто формални, технически нарушения на правилника. Така че ние мислим в противест на мнозина, може би, че демократичността в днешните спортни организации е абсолютно необходима. Ние мислим още, че тя се обуславя не от някаква преднамерена цел, а просто — тя се налага, поради естеството и характера на самия спорт. — Прочие това са фактите. Само слепите и фанатичните т. е. тези, които обикновено обичат да

икономисват голата истина за свои егоистични и чисто партизански цели, — само те немогат да я видят, защото те вжобще не могат — и да искат — да виждат.

Това ни говори простата и очевидна истина. Нас ни е просто чудно! Толкова ослепително очевидна е тази истина, че просто невероятно е как може да има за нея две деаметриално противоположни мнения.

Следва края.

Есен

От Д. Мар. Люляков.

Есен, печална, хладна есен . . .

Небето, потънало в мъгла, като че ли е слязло низко долу на големия град, готово да го удави в своята необятност. От ржбестите покриви на грамадните здания бавно се спуща мъглата чак долу, до мокрите лжскави тротуари и малки, ситни кашчици леко се откъсват от нея . . . сякаш сжлзи от хиляди разплакани очи.

Есен, печална, хладна есен . . .

Потржпнали от студ, миновачите бжрзат насам нататжк, всеки по своя пжт . . . Жени, мжже . . . те всички носят в себе си своята тиха скржб или безбрежна радост и бжрзат . . . кжм своя край! И всеки му се иска да вярва, че все някога ще сети джха на отдавна бленуваното щастие . . .

Есен, печална, хладна есен . . .

Тя разстила своята сива мантия над земята, тя притиска в своите хладни лапи сжрдцата на хиляди страдалци.

И моето, и моето сжрце!

Аз бавно крача по мокрия тротуар, блжскам се в миновачите и тжрся с очи в мъглата никога неслжданото лице.

Кждѐ е то?

Есен, моята тжжна есен. . .

Отива си денжт и иде нощ, и иде нощ на сжлзи и самотност. . .

И тржпна аз и жадно впивам поглед в сивата мъгла и тжрся, тжрся никога неслжданото още!

А може би, това си ти дете!

Сред природата

От Розмалин.

В дрямка сладостна ноща очите ни притвори, Душите морни в сжн несетно поласка, — кжм дена в безмжлвие вратата тя затвори и рой по рой на пир звездите приласка.

*

Де ли морни днес ще свжрнем в отпочивка: над цветний губер негде ли загубени в ноща? под топлата ли обайваща завивка! дали залутани сред безпредяла негде в пустоща?

Лилия

От Х. Хайне.

Люлей се лилия в водата на езерото край брега; приветства я окол луната с любовна, сладостна тжга.

Свенливо тя главица свежда в вжлните тихо що трептят, и пред нозете си сжглежда там бедния приятел бляд. . .

Прев. от немски: Ев. Тодоров.

Природата у П. К. Яворов

От П. Господинов.

Природата, като самостоятелен мотив в творчеството на П. К. Яворов, заема почти незначително място, макар че неговият темперамент да благоприятствува за нейното по-детайлно художествено вжзсжздаване. Там, кждето лирата на Яворов долавя природни настроения и мотиви, в повечето случаи, те са помощно средство, чрез което той, по един или друг начин, се домогва да ни разкрие по вжзможност хармонично и пластично ландшафта на своите преживявания и духовни потреси. За тази цел Я. вжзпроизвежда природата най-вече, като фонд на произведенията си или пжк, като се стреми чрез нея симболно да ни раздипли тайниците на душата си и своите потайни и сжкровени вжзжаления. Така, вджлбочен в неизведаните дебри на своята душа и в своите сиротни преживявания, за Яворов преставленията му за природата не се явяват като отделно чувство — поетическа изповед или романтическа екзалтация, а почти винаги — като рамка на определена идея, образ или настроение.

Почти винаги, когато чувството е кондензирано в душата на поета, най-често под неговия силен нагон, Я. прибегва кжм природата за неговото конкретно изразяване. За Яворова природата е един неизчерпаем рудник от най-разнообразни настоя-

ния — лист отбрулен, зима, безмжлвна нощ, пролет, развжлнувано море, мензухар и т. н. Така, в разните сжстояния на природата, Яворов вжплочава себе си като ѝ симболизира своите чувства, идеи и настроения или пжк като тжрси поетическо единение с нея, разкривайки ни в нейните разни сжстояния своите собствени болки и купнежи. Пжрвоначално единението на Я. с природата е чисто вжжшно (единение по настроение), след това минава в нов фазис, при което се губи в символизацията на чувството, а в по-сетнешните му работи — то достига до градуса на пантеистическото схващане и единение с вечното единство на природата. Тука ясно може да се посочи на еволюцията у Яворов, както по отношение нейното оригинално схващане, така сжщо и по отношение начина на нейното вжзсжздаване.

Интересно е да се проследи генезиса и еволюцията у Яворова до неговото зряло и пантеистическо схващане и художествено вжзсжздаване на природата. Макар с няколко бегли шрихи в следващите редове ние ще се постареем нагледно да илюстрираме това.

Както казахме вече, пжрвоначално Яворов наивно удохотворява природата, като придава живот на цветята, на ручея, на джрветата и т. н.

Кждрав, лих поток се пени,

Блжска се от бряг на бряг;

Плахо папрати зелени

Гледат лудия му бяг.

И топола там висока

На една бряг расте,

А отвжде, над потока,

Злак — бржшлияна вий листе.

Ден и нощ бржшлян посяга
Към тополина снага,
Вейки гъвкави протяга
С умолителна тѣга.

И топола се навежда,
Щомка вятър полжхти,
Нежно към бржшлян поглежда
И приветно му шепти.

Но потока с яд го тласка
До когато го отбий. . .
И бржшлян не може с ласка
Гиздосия да обвий.*)

„Подир сенките на облациите“ стр. 13—14.

Този начин на третиране природата е най-долния стадий в развитието на Яворовото схващане за природата. По това време той рисува в някой свои произведения безжизнено и фотографично природата, без да ни даде нито даже най-елементарното природно чувство. Минават обаче годините на младостта, после живота му устройва своя кървав празник — поета пробдява не една безсънна нощ и ето че един ден се събужда съвсем нещастен и самотен. И веднъж когато среща своята сянка край морския бряг той се ужасява. Така се помрачава душата на поета. После ние го виждаме, вдълбочен в себе си, интуитивно да търси начини и средства да ни раскрие чрез природата себе си. Така поета създаде своите чудни картини от природата, напоени с кондензирано чувство, същевременно красноречив и пластичен израз на болелите му болки и страдания. Защото вдъхновението на Я. иде в повечето случаи непосредствено от неговото лично аз и следователно природата му служи само като декоративно средство, — нещо като сенките в картината, чрез които худож. се стреми да ни се открие малко или повече, но почти

винаги с тенденция да ни загатни и раздипли тайната на своите преживявания. Преди да дойде обаче до пантеистическото възсъздаване на природата у Яворовото творчество се набелязват много случаи, които определят неговия преход, като ни разкриват неговия оригинален начин на третиране природата, като ни загатват същовременно и за неговия пантеистически мироглед. (Сравни „Безмълвна нощ и адски мрак“, „Денем призраци мъгливи“ и пр.). Между това гореозначените стихотв. показват още че поета може да се вживява в природата и чрез нея да ни рисува себе си. Това положение е намерило своя най-пластичен израз в стихотворението „Молете неуморно“. (Подир сен. на облац. стр. 211).

Молете се на царя — Златокждър ден, — владика сребролик
Над черното безмълвие: Молете се на царя,
Когато рано той, в роса изкжпан ден, ликуващ
приотваря
На родния възток кристалните врата . . .

Обаче несравнено по-хубави са по своята художественост стихотв., в които поета сравнява своята участ с несретата у природата, както е случая например в стихотворението „Теменуги“ („П. с. на облац.“ стр. 96), най-вече в

Лист отбрулен, Бог знай де го
Вятра завлече . . .
И сирака

*) Виж също така: „Тиха весела градина“ с продължението „Зайде сяжне, нощ дойде“ . . . „Чак до облациите горе“, „Стоя загледал“ . . . „Духна вятър от усон“ . . . и др. — в сборника „Стихотворения“.

Тѣй отмина на чужбина —
Сам, далече.

Лист отбрулен, мир за него
В някоя долина . . .
Кой го чака
Та сираче да заплаче
По родина?

(„Подир сенките на облациите“, стр. 16).

Това единение с природата обаче не задоволява поета и той отива по-далече. Стремейки се по необходимост релефно и пластично да изобразява себе си, Яворов се натъква на „природната“ душа. Така Я. стана пантеист. От тогава нататък за него природата е вече удохотворена от „вечната“ душа, част от която той счита и своята и затова в тиха надвечер или

Когато майка нощ покрие тѣжно
С косите си разпуснати земята —

неговата душа се възражда, отвратена от дразгите на живота, сред малчанието на природата. Именно тогава щаслива душата му копнееща се слива

С великата копнееща душа
На майката природа.

Тогава света му се вижда хармоничен и чист; поета го съзерцава с духовните си очи, при което дразгите на живота престават да съществуват, защото

Тогаз духът в смирение разбира
Тѣмата в толкоз светлина;
Тогаз духът в смирение постига
Зарята в толкоз тѣмнина.

(„Подир сенките на облациите“ стр. 137—8).

Из чужбина.

Австрия — Виена.

Последните състезания между футболните клубове са дали съвжршено неочаквани резултати:

Rapid — най-силния виенски спортен клуб е бит от най-слабия (от първия дивизион) Oestmark с 5:3 и от предпоследния Admira с 3:1. Също Vienna напоследък би Rapid с 3:1.

Следствие на горните резултати Rapid губи първото място в лигата. Долната таблица дава резултатите от състезанията в края на декември:

Клубове	Игри	Спечелени	на равно	изгубени	Голове		Точки
					+	-	
Sport klub ¹⁾	играл 11	7	2	2	25	13	16
Hakoah	„ 12	6	4	2	30	21	16
Rapid	„ 11	7	1	3	35	25	15
Hertha	„ 10	5	3	2	16	13	13
Amateure ²⁾	„ 12	6	1	5	27	20	13
Wacker	„ 11	4	4	3	16	14	12
Vienna	„ 12	4	4	4	18	20	12
W. A. F.	„ 12	5	1	6	13	28	11
Rudolfshtigel	„ 12	2	7	3	18	18	11
Floridsdorf	„ 11	3	2	6	21	25	8
Admira	„ 12	3	2	7	23	28	8
Ostark	„ 12	3	2	7	18	29	8
Simmering	„ 12	3	1	8	19	31	7

(таблициата из „Илюстриertes Sportblatt“ № 51)

Англия — Лондон.

Последните резултати от състезанията на лигата са в полза на Aston Willa — I. Burnley — II и Arsenal — III. Aston Willa почти винаги взема първостепенно положение.

¹⁾ До скоро време 7 по ред в Виена.

²⁾ До преди 2 месеца бе втория клуб в Виена.